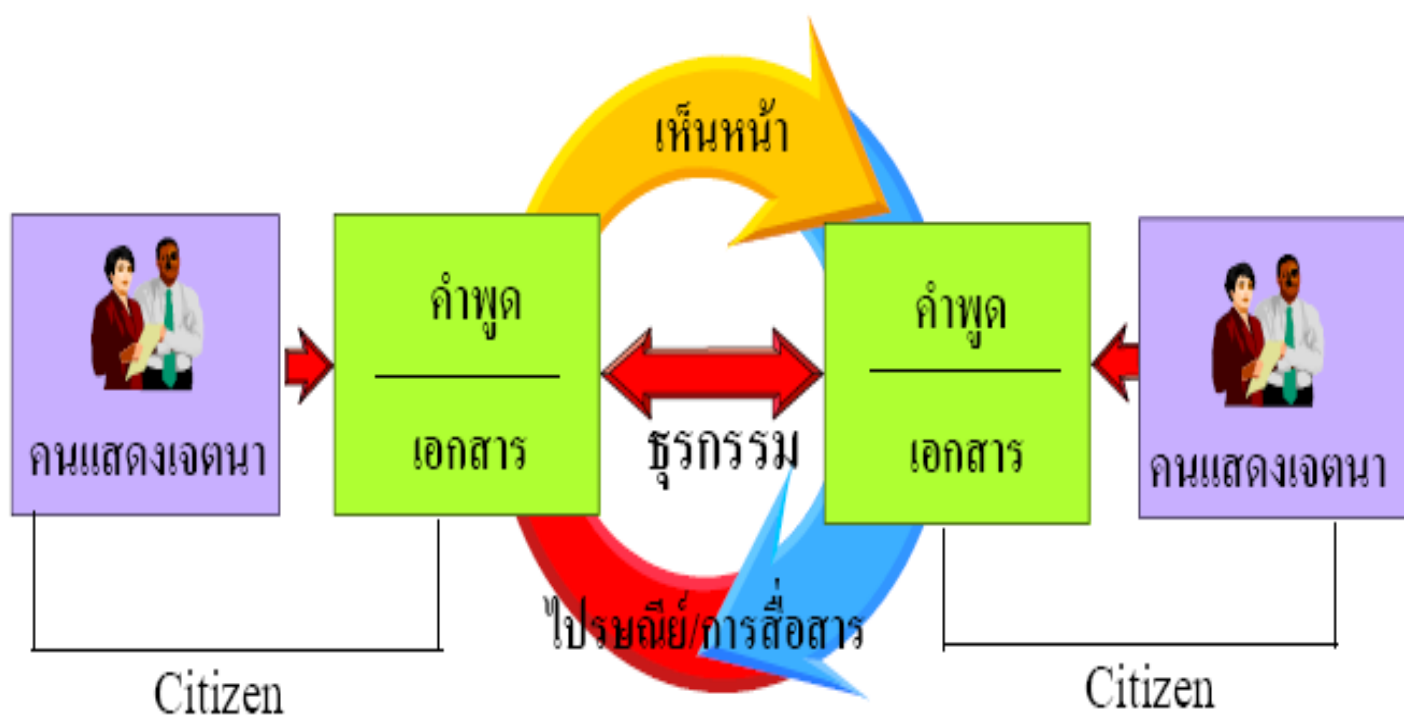

กฎหมายที่รองรับการจัดทำหรือแปลง
เอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของ
ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

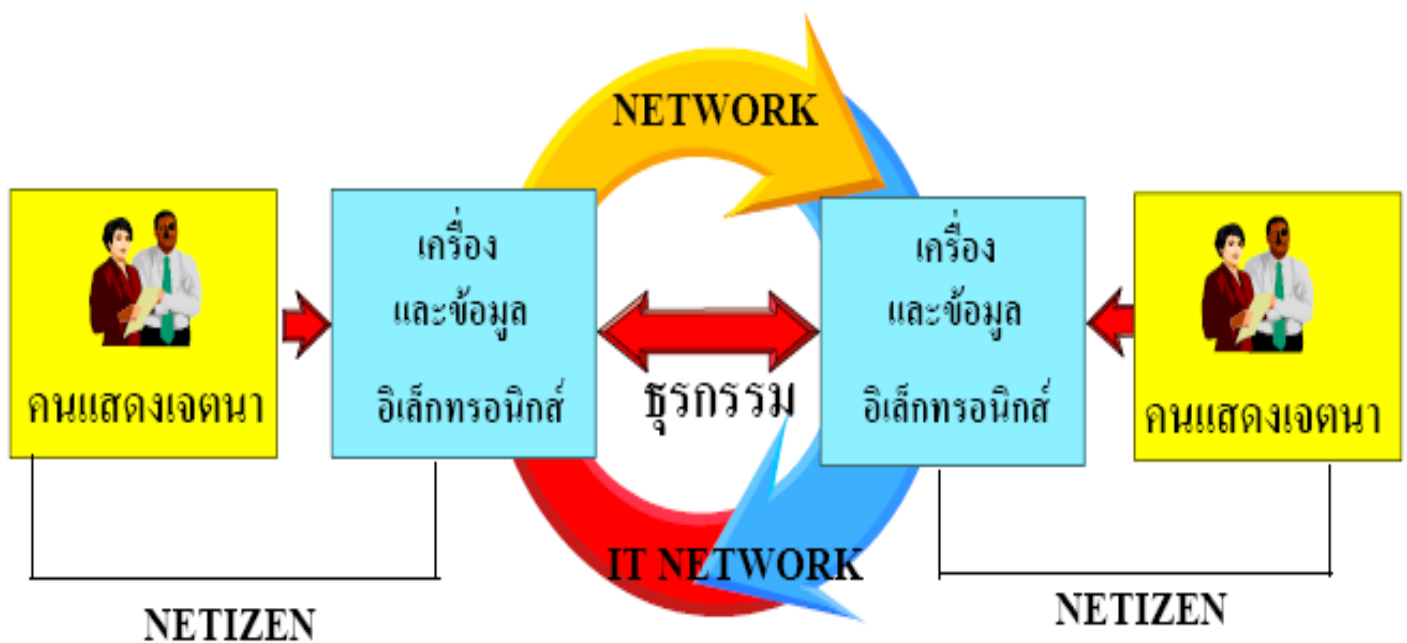
คุณเดชอุดม ไกรฤทธิ์

เลขาธิการแห่งชาติบัณฑิตยสภา
กรรมการในคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
ประธานอนุกรรมการโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย
ในคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

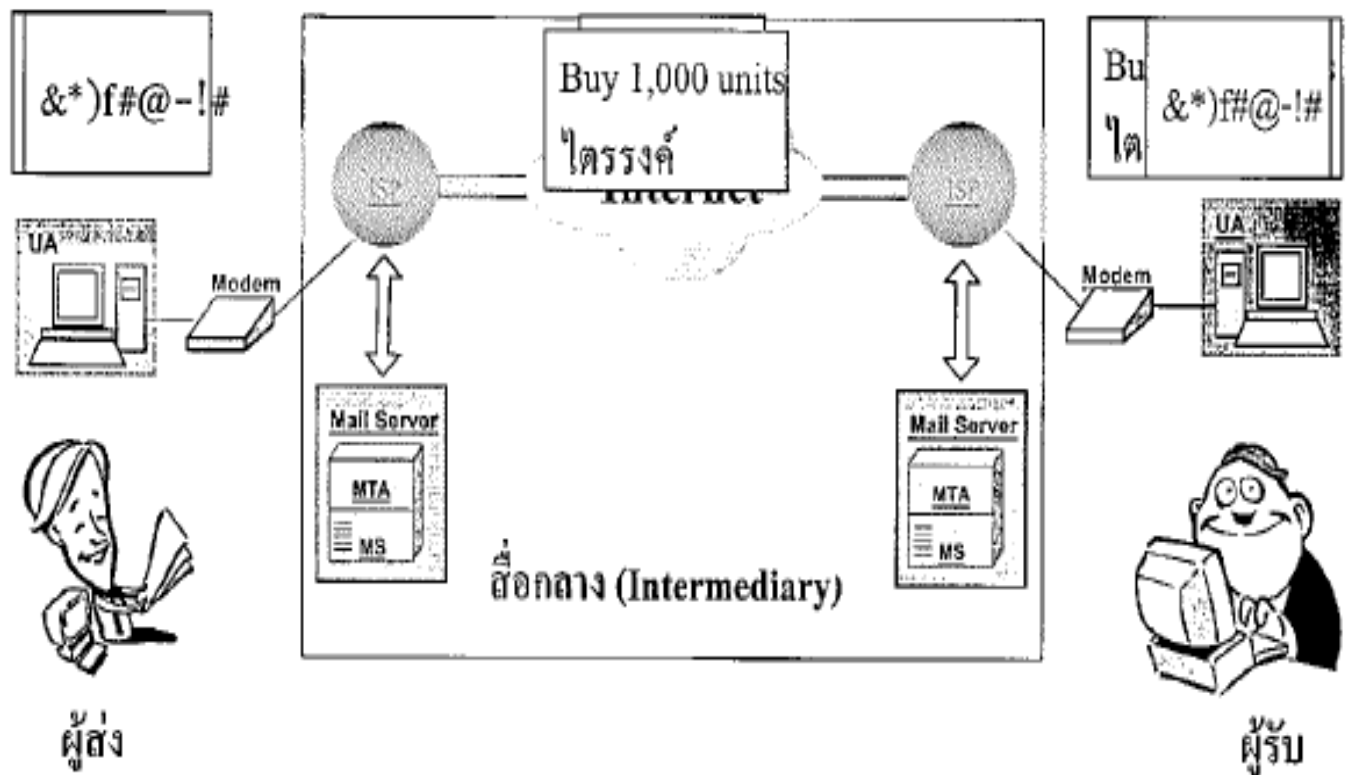
ธุรกรรมในสังคมปัจจุบัน

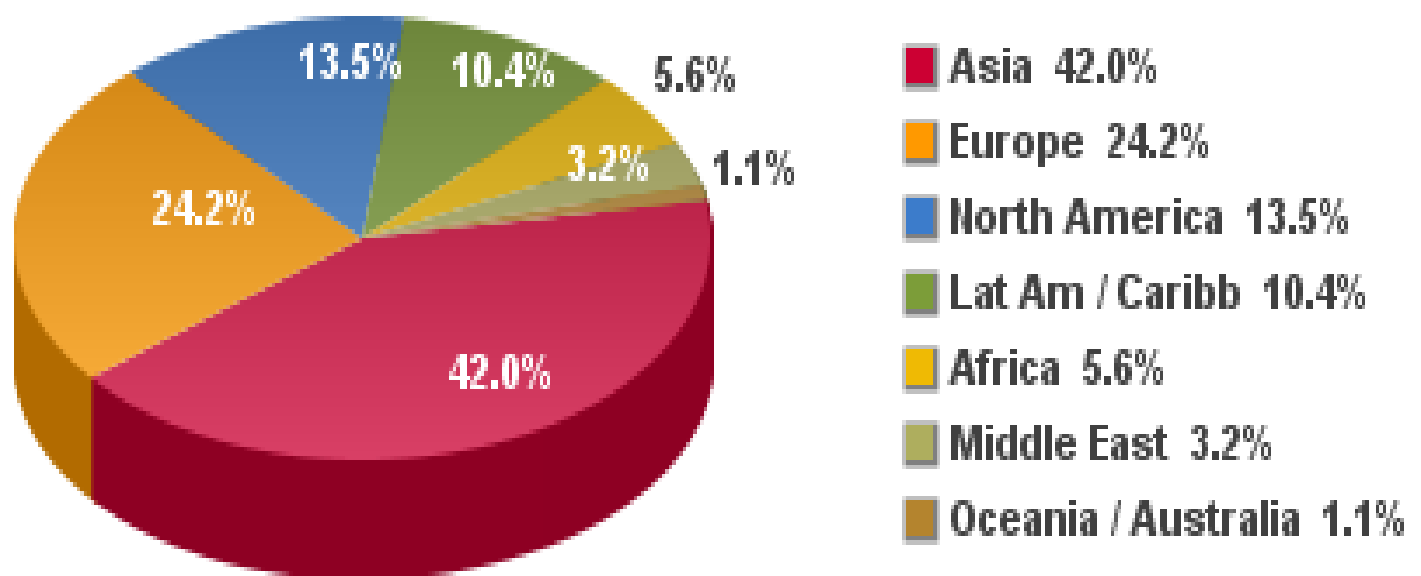
ธุรกรรมในสังคมอิเล็กทรอนิกส์

ตัวอย่างรูปแบบการสื่อสารผ่านเครือข่าย คอมพิวเตอร์

Internet Users in the World Distribution by World Regions - 2010

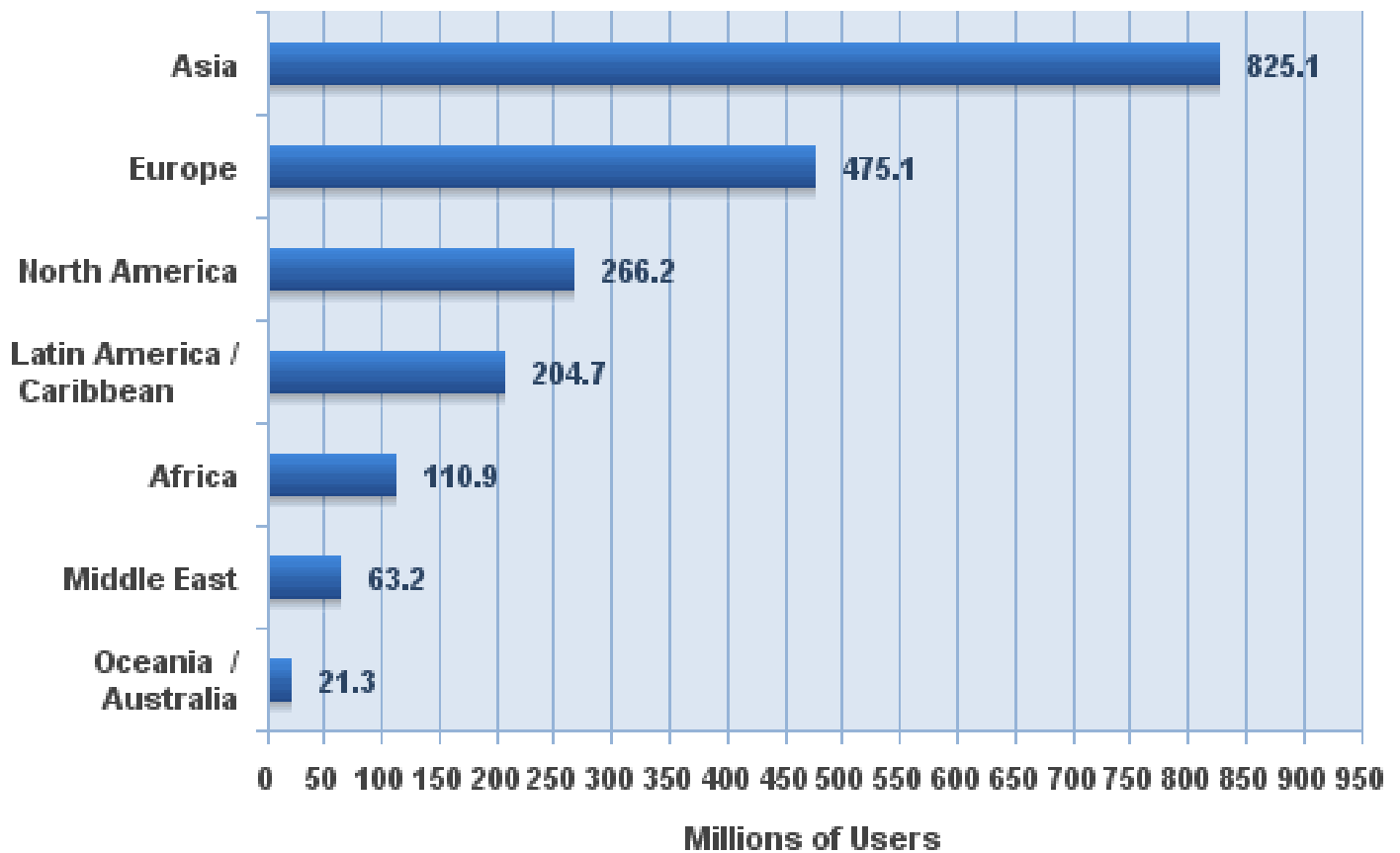

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm

Basis: 1,966,514,816 Internet users on June 30, 2010

Copyright © 2010, Miniwatts Marketing Group

Internet Users in the World by Geographic Regions - 2010

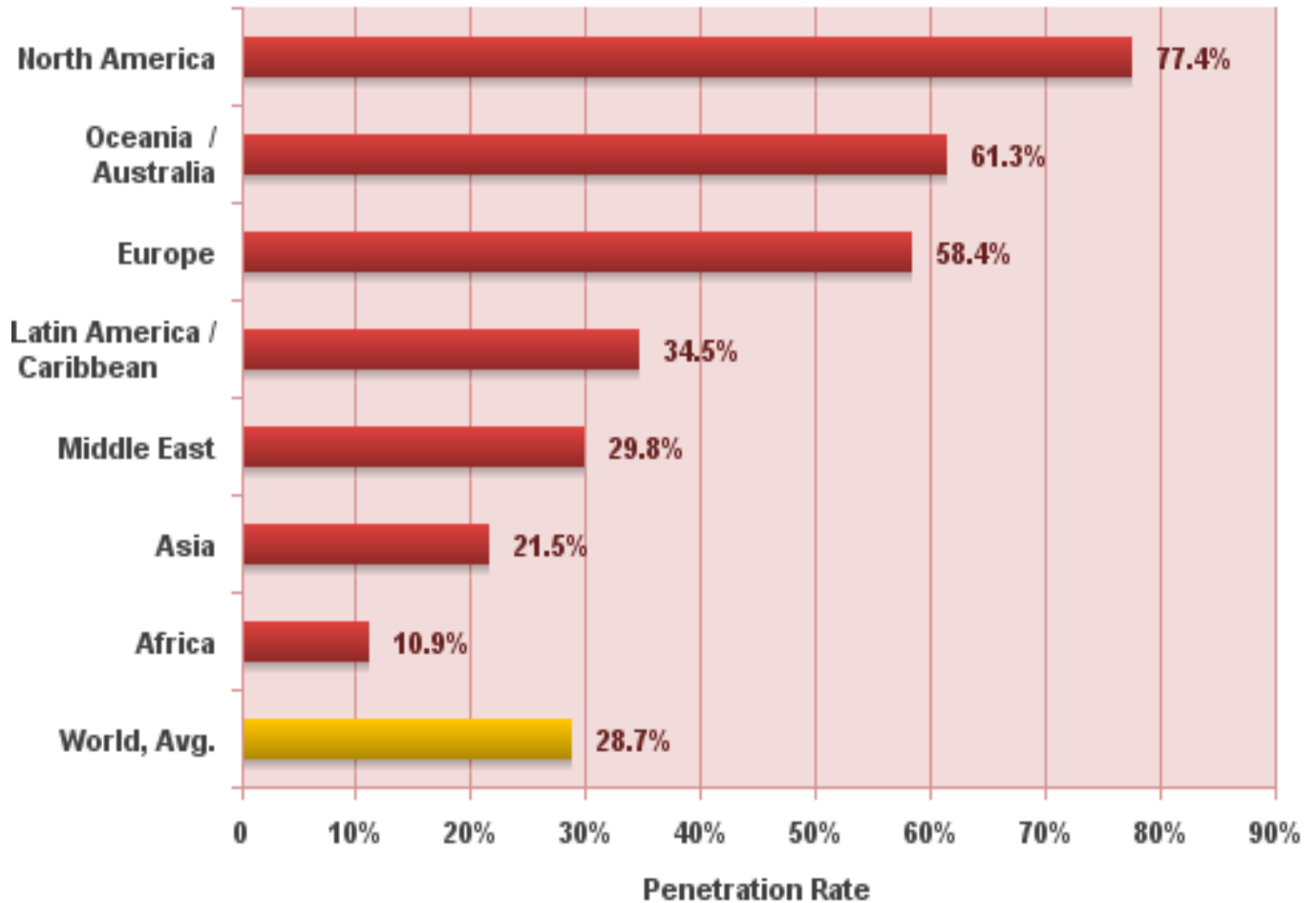

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm

Estimated Internet users are 1,966,514,816 on June 31, 2010

Copyright © 2010, Miniwatts Marketing Group

World Internet Penetration Rates by Geographic Regions - 2010

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm
Penetration Rates are based on a world population of 6,845,609,960
and 1,966,514,816 estimated Internet users on June 30, 2010.
Copyright © 2010, Miniwatts Marketing Group

Electronic Signature Legislation by Country

The following table lists countries and their electronic signature legislation.

Country	Legislation	Status	Year Enacted
<u>Argentina</u>	Law #25506	Enacted	?
<u>Cambodia</u>	-	None	-
<u>Czech Republic</u>	Act on Electronic Signatures	Enacted	?
<u>Laos</u>	-	None	-
<u>Macau</u>	-	None	-
<u>Sri Lanka</u>	-	None	-
<u>Taiwan</u>	-	None	-
<u>Malaysia</u>	Digital Signature Act - Act 562	Enacted	1997
<u>Mexico</u>	Digital Signature Law 8454	Enacted	1998
<u>Singapore</u>	Electronic Transaction Act	Enacted	1998
<u>Canada</u>	Uniform Electronic Commerce (UECA)	Enacted	1999
<u>Colombia</u>	Law #527	Enacted	1999
<u>EU</u>	Electronic Signatures Directive 1999/93/EC	Enacted	1999
<u>South Korea</u>	Electronic Signature Law	Enacted	1999

Country	Legislation	Status	Year Enacted
<u>Austria</u>	Signature Law	Enacted	2000
<u>Australia</u>	Electronic Transactions Act	Enacted	2000
<u>Denmark</u>	Lov om elektroniske signature	Enacted	2000
<u>Estonia</u>	Digital Signature Law	Enacted	2000
<u>Hong Kong</u>	Electronic Transaction Ordinance	Enacted	2000
<u>India</u>	Information Technology Act	Enacted	2000
<u>Luxembourg</u>	Loi du 14 août 2000 relative au commerce électronique	Enacted	2000
<u>Philippines</u>	Electronic Commerce Act	Enacted	2000
<u>Peru</u>	Law 27269 (Law on Digital Signatures and Certificates)	Enacted	2000
<u>Slovenia</u>	Electronic Business and Electronic Signature Act	Enacted	2000
<u>Sweden</u>	Qualified Electronic Signatures Act	Enacted	2000
<u>USA</u>	Global and National Commerce Act (ESIGN)	Enacted	2000
<u>USA</u>	Uniform Electronic Transactions Act (UETA)	Enacted	2000

Country	Legislation	Status	Year Enacted
<u>Belgium</u>	Signature Law	Enacted	2001
<u>Bulgaria</u>	Electronic Document and Electronic Signature Act[1]	Enacted	2001
<u>Brazil</u>	Provisional Measure 2.200-2/2001	Enacted	2001
<u>Chile</u>	Law on Electronic Signatures and Documents	Enacted	2001
<u>Germany</u>	German Signature Law	Enacted	2001
<u>Greece</u>	Presidential Decree 150/2001	Enacted	2001
<u>Ireland, Republic of</u>	Irish Electronic Commerce Act	Enacted	2001
<u>Israel</u>	Electronic Signature Law	Enacted	2001
<u>Japan</u>	Law Concerning Electronic Signatures and Certification Services	Enacted	2001
<u>Malta</u>	Electronic Commerce Act	Enacted	2001
<u>Norway</u>	Electronic Signature Act	Enacted	2001
<u>Romania</u>	Legea semnăturii electronice	Enacted	2001
<u>Russian Federation</u>	Electronic Signature Law	Enacted	2001
<u>Thailand</u>	Electronic Transaction Act	Enacted	2001
<u>Venezuela</u>	Law on Data Messaging and Electronic Signatures	Enacted	2001

Country	Legislation	Status	Year Enacted
<u>Bangladesh</u>	Information Technology (Electronic Transaction) Act	Enacted	2002
<u>England, Scotland and Wales</u>	Law on Electronic Signatures	Enacted	2002
<u>Lithuania</u>	Law on electronic signature	Enacted	2002
<u>New Zealand</u>	Electronic Transactions Act	Enacted	2002
<u>Pakistan</u>	Electronic Transaction Ordinance	Enacted	2002
<u>Finland</u>	Laki sähköisistä allekirjoituksista	Enacted	2003
<u>Spain</u>	Ley 59/2003 , de 19 de diciembre, de firma electronic	Enacted	2003
<u>China</u>	Electronic Signature Law	Enacted	2004
<u>Cyprus</u>	Electronic Signatures Law of 2004	Enacted	2004
<u>Costa Rica</u>	Digital Signature Law 8454	Enacted	2005
<u>Italy</u>	Legislative decree 82/2005	Enacted	2005
<u>Vietnam</u>	Electronic Transaction Law	Enacted	2005
<u>Indonesia</u>	Bill on Electronic Information and Transaction	Enacted	2008

ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

คณะกรรมการด้านกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations Commission on International Trade Law หรือที่เรียกย่อ ๆ กันว่า UNCITRAL) ได้ยกร่างกฎหมายตัวอย่าง ที่เรียกกันว่า Model Law on Electronic Commerce เพื่อให้ประเทศต่างๆ ใช้เป็นแบบอย่างในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในของตนเอง เพื่อให้กฎหมายสามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

- รองรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้เทคโนโลยีซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมาก
- กำหนดกฎเกณฑ์ที่สร้างความน่าเชื่อถือ และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- ให้มีกฎหมายสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่นานาประเทศยอมรับ

UNITED NATIONS

หลักการ

Recalling its resolution 2205 (XXI) of 17 December 1966, by which it created the United Nations Commission on International Trade Law, with a mandate to further the progressive harmonization and unification of the law of international trade and in that respect to bear in mind the interests of all peoples, in particular those of developing countries, in the extensive development of international trade,

Noting that an increasing number of transactions in international trade are carried out by means of electronic data interchange and other means of communication, commonly referred to as “electronic commerce”, which involve the use of alternatives to paper-based methods of communication and storage of information,

Recalling the recommendation on the legal value of computer records adopted by the Commission at its eighteenth session, in 1985, and paragraph 5 (b) of general Assembly resolution 40/71 of 11 December 1985, in which the Assembly called upon Governments and international organizations to take action, where appropriate, in conformity with the recommendation of the Commission, so as to ensure legal Security in the context of the widest possible use of automated data processing in international trade,

Convinced that the establishment of a model law facilitating the use of electronic commerce that is acceptable to States with different legal, social and economic Systems could contribute significantly to the development of harmonious international economic relations,

Noting that the Model Law on Electronic Commerce was adopted by the Commission at its twenty-ninth session after consideration of the observations of Governments and interested organizations,

UNITED NATIONS

เหตุผล

Believing that the adoption of the Model Law on Electronic Commerce by the Commission will assist all States Significantly in enhancing their legislation governing the use of alternatives to paper-based methods of communication and storage of information and in formulating such legislation where none currently exists,

- 1) **Expresses its appreciation** to the United Nations Commission on International Trade Law for completing and adopting the Model Law on Electronic Commerce contained in the annex to the present resolution and for preparing the Guide to Enactment of the Model Law;
- 2) **Recommends** that all States give favourable consideration to the Model Law when they enact or revise their laws, in view of the need for uniformity of the law applicable to alternatives to paper-based methods of communication and storage of information;
- 3) **Recommends also** that all efforts be made to ensure that the Model Law, together with the Guide, become generally known and available.

การบังคับใช้
“กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์”
ในประเทศไทย

กฎหมายไทยในปัจจุบันใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (ภาษามนุษย์) ธุรกรรมบางประเภทต้องทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ และบางกรณีกำหนดด้วยว่าต้องมีลายมือชื่อของผู้ที่เกี่ยวข้องในเอกสาร นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการทำธุรกรรมของสังคมที่ใช้อิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการติดต่อทำธุรกรรมระหว่างประเทศ

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2544

หลักการ

- (1) กำหนดให้มีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำหน้าที่วางนโยบายกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ติดตามดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้ง
- (2) มีหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาการทางเทคโนโลยี เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพตลอดเวลาให้มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ
- (3) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการส่งเสริมการใช้ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- (4) ด้วยการมีกฎหมายรองรับในลักษณะที่เป็นเอกรูป และสอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาชาติประเทศยอมรับ

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

พ.ศ. 2544

เหตุผล

(1) การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาการเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(2) เนื่องจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมซึ่งมีกฎหมายรองรับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

(3) ทำให้ต้องมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมอกับ

ก) การทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ

ข) การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ค) การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์

ง) ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

(4) เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม

ขอบเขตการใช้บังคับ

Scope of Application :

UNCITRAL MODEL LAW

- ใช้กับการพาณิชย์เท่านั้น (commercial activities) หรือ
- ใช้กับการค้าระหว่างประเทศเท่านั้น (international commerce) หรือ
- ใช้กับการติดต่อกับภาคราชการหรือระหว่างภาคราชการด้วย

กฎหมายของบางประเทศบัญญัติให้มีการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยภาคราชการด้วย เช่น PART IX ของ Electronic Transactions Act 1998 ของสิงคโปร์ และหมวด 4 (มาตรา 35) ของประเทศไทย

ประเทศไทย

มาตรา ๓ ⁽¹⁾ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่ธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่ธุรกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ

มาตรา ๓ ⁽²⁾ มิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับแก่ธุรกรรมดังต่อไปนี้

(๑) ธุรกรรมเกี่ยวกับครอบครัว

(๒) ธุรกรรมเกี่ยวกับมรดก

---

(1) พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

(2) พระราชกฤษฎีกากำหนดประเภทธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ยกเว้นมิให้นำกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

รูปแบบของ e-Commerce แบ่งเป็น 5 กลุ่ม

- B2B (ธุรกิจ กับ ธุรกิจ)
- B2C (ธุรกิจ กับ ผู้บริโภค)
- C2C (ผู้บริโภค กับ ผู้บริโภค)
- G2C (รัฐ กับ ผู้บริโภค)
- G2B (รัฐ กับ ธุรกิจ)

C to C

Paypal Inc. (<http://www.paypal.com>) เป็นบริษัทออนไลน์ที่ให้บริการระบบโอนและชำระเงินผ่านอีเมลระหว่างผู้บริโภครกับผู้บริโภคร (C-to-C Payment) หรือระหว่างบุคคลกับบุคคล (P-to-P Payment) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก บริษัทก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 1998 และเริ่มให้บริการเมื่อเดือนตุลาคม 1999 ในระหว่างปีแรกที่ให้บริการ บริษัทมีลูกค้าเข้ามาลงทะเบียนเป็นสมาชิกกว่า 3 ล้านราย และมีธุรกรรมต่อวันมากกว่า 100,000 ธุรกรรม

บริการทั่วไปที่ลูกค้านิยมใช้บริการผ่าน Paypal ได้แก่ การโอนเงินระหว่างบุคคลกับบุคคล การชำระเงินค่าสินค้าในตลาด ประมูลต่างๆ โดยเฉพาะตลาดประมูลระหว่างบุคคลกับบุคคล ของ Ebay การทำธุรกรรมที่เป็นลักษณะเดียวกับการส่งจ่ายเช็คระหว่างบุคคลกับบุคคล และการชำระเงินค่าสินค้าให้แก่ร้านค้าออนไลน์ เป็นต้น

ในสหรัฐมาก่อนที่จะมีการให้บริการระบบโอนและชำระเงินออนไลน์เช่นเดียวกับ Paypal การโอนและชำระเงินระหว่างกลุ่มผู้บริโภครกับผู้บริโภครส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการชำระด้วยเงินสด การส่งเช็ค การโอนเงิน (Transfer) และการใช้บัตรเครดิต เป็นต้น ซึ่งมีความไม่สะดวกบางประการ กล่าวคือ

- 1) การชำระเงินด้วยเงินสด ต้องมีการพบปะกันระหว่างทั้งสองฝ่าย แม้ว่าการส่งจ่ายเช็คระหว่างบุคคลกับบุคคลโดยข้ามธนาคารหรือข้ามรัฐจะไม่มี การคิดค่าบริการก็ตาม
- 2) การส่งเช็คไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลต้องใช้ระยะเวลา และผู้ที่ได้รับเช็คต้องนำเช็คดังกล่าวไปฝากธนาคารก่อน จึงจะสามารถส่งจ่ายให้แก่ผู้อื่นต่อไปได้ การชำระเงินด้วยการโอนเงินมีค่าธรรมเนียมที่ค่อนข้างสูง
- 3) การชำระเงินด้วยบัตรเครดิตยังไม่สามารถชำระโดยตรงระหว่างผู้บริโภครกับผู้บริโภครได้

ในทางตรงกันข้ามการชำระเงินทางอินเทอร์เน็ตผ่านบริการของ Paypal มีข้อดี คือ

- สามารถรองรับการทำธุรกรรมระหว่างผู้บริโภครกับผู้บริโภครได้
- มีต้นทุนในการทำธุรกรรมที่ต่ำและสามารถส่งจ่ายเงินที่มีมูลค่าน้อย
- มีความรวดเร็วเสมือนกับการรับและส่งเช็คทางออนไลน์ และสามารถทำธุรกรรมได้ตลอด 24 ชั่วโมง

UNCITRAL

หลักการที่รับข้อเท็จจริงของการใช้เทคโนโลยีและสื่อทุกชนิด
ที่นำมาใช้ในการติดต่อหรือทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

“Data Message” means information generated, sent, received or stored by electronic, optical or similar means including, but not limited to, electronic data interchange (EDI), electronic mail, telegram, telex or telecopy;”

“Electronic data interchange (EDI)” means the electronic transfer from computer to computer of information using an agreed standard to structure the information;

ประเทศไทย

นิยาม ตามมาตรา ๔

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราว หรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข เสียง ภาพ หรือรูปแบบอื่นใดที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ

“ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง รับ เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรพิมพ์ หรือโทรสาร

โครงการต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐในประเทศไทย ที่ได้ใช้หรือจะใช้การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

- **ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย** : ปัจจุบันมีการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Trading) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543
- **ธนาคารแห่งประเทศไทย** : ได้พัฒนาและร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทย เสนอโครงการ ICAS ต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อให้รับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในการทำธุรกรรมการหักบัญชีระหว่างธนาคารไทยที่เป็นสมาชิกของศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์
- **กระทรวงพาณิชย์** : ได้เสนอโครงการต่อกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำระบบ CA (Certification Authority) มาใช้ในงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรอบหรือขอบเขตของรัฐธรรมนูญ :

- (1) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้แก่รัฐธรรมนูญในทางแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 3)
- (2) ภายใต้การดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา 3)
- (3) พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแก่รัฐธรรมนูญที่กระทำขึ้นโดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน (มาตรา 3)

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่รัฐธรรมนูญในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่รัฐธรรมนูญที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมิให้นำพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับ

ความในวรรคหนึ่งไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงกฎหมายหรือกฎใดที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่รัฐธรรมนูญในการดำเนินงานของรัฐตามที่กำหนดในหมวด 4

กรอบหรือขอบเขตของธุรกรรม :

- (4) ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นและใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลแทนพยานหลักฐานที่ทำในรูปแบบของลายลักษณ์อักษร พยานเอกสารหรือเอกสารใด ๆ (มาตรา 11)
-

มาตรา 11 ห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้นให้พิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการที่ใช้สร้าง เก็บรักษา หรือสื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะหรือวิธีการเก็บรักษา ความครบถ้วน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อความลักษณะ หรือวิธีการที่ใช้ในการระบุหรือแสดงตัวผู้ส่งข้อมูล รวมทั้งพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

กรอบหรือขอบเขตของธุรกรรม :

(5)ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 10 มาตรา 11 และมาตรา 12 มาใช้บังคับกับเอกสารหรือข้อความที่ได้มีการจัดทำหรือแปลงให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในภายหลังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และการเก็บรักษาเอกสารและข้อความดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

การจัดทำหรือแปลงเอกสาร และข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 12/1)

มาตรา 10 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้นำเสนอหรือเก็บรักษาข้อความใดในสภาพที่เป็นมาแต่เดิมอย่างเอกสารต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอหรือเก็บรักษาเป็นเอกสารต้นฉบับตามกฎหมายแล้ว

กรอบหรือขอบเขตของธุรกรรม :

---

(1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ในการรักษาความถูกต้องของข้อความตั้งแต่การสร้างข้อความเสร็จสมบูรณ์ และ

(2) สามารถแสดงข้อความนั้นในภายหลังได้

ความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงความครบถ้วนและไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดของข้อความ เว้นแต่การรับรองหรือบันทึกเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามปกติในการติดต่อ สื่อสาร การเก็บรักษา หรือการแสดงข้อความซึ่งไม่มีผลต่อความถูกต้องของข้อความนั้น

ในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของวิธีการรักษาความถูกต้องของข้อความตาม (1) ให้พิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งปวงรวมทั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อความนั้น

ในกรณีที่มีการทำสิ่งพิมพ์ออกของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งสำหรับใช้อ้างอิงข้อความของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากสิ่งพิมพ์ออกนั้นมีข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีการรับรองสิ่งพิมพ์ออกโดยหน่วยงานที่มีอำนาจตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดแล้ว ให้ถือว่าสิ่งพิมพ์ออกดังกล่าวใช้แทนต้นฉบับได้

Model Law ของ UNCITRAL ได้กำหนดเรื่องของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไว้ในมาตรา 6 ดังนี้

หลักสำคัญที่ใช้กับเรื่องการรับรองข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้มีสถานะเช่นเดียวกับเอกสารที่ต้องทำ ยืนยัน หรือเก็บรักษาเป็นหนังสือ (Writing)

เงื่อนไข (ขั้นต่ำ): Article 6 ของ MODEL LAW

- อยู่ในสภาพที่สามารถเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และนำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมาใช้ในภายหลังได้ (accessible so as to be usable for subsequent reference)

ข้อสังเกตจาก GUIDE ประกอบ MODEL LAW:

-คำว่า “เข้าถึง” (accessible) หมายถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นอยู่ในสภาพที่อ่านได้และแปลความหมายได้ (readable and interpretable) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

-คำว่า “นำมาใช้ในภายหลังได้” (usable for subsequent reference) มีความหมายรวมถึงทั้งกรณีที่มนุษย์เป็นผู้ใช้โดยตรงและกรณีที่ตั้งโปรแกรมให้ระบบคอมพิวเตอร์ทำการประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ได้เอง (เช่นในระบบ EDI)

มาตรา 12 ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 10 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใด ถ้าได้เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าได้มีการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว

(1) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง

(2) ได้เก็บรักษาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นอยู่ในขณะที่สร้าง ส่ง หรือได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรืออยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงข้อความที่สร้าง ส่ง หรือได้รับให้ปรากฏอย่างถูกต้องได้ และ

(3) ได้เก็บรักษาข้อความส่วนที่ระบุถึงแหล่ง กำเนิด ต้นทาง และปลายทางของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนวัน และเวลาที่ส่งหรือได้รับข้อความดังกล่าว ถ้ามี

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับข้อความที่ใช้
เพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเอกสารหรือ
ข้อความใด อาจกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดเพิ่มเติม
เกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหรือข้อความนั้นได้ เท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับบทบัญญัติในมาตรานี้

มาตรา 12/1 ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 10 มาตรา 11
และมาตรา 12 มาใช้บังคับกับเอกสารหรือข้อความที่ได้มีการ
จัดทำหรือแปลงให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใน
ภายหลังด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการเก็บรักษา
เอกสารและข้อความดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

การจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูป
ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของกฎหมาย⁽¹⁾

ประการแรกคือมาตรา 7 กำหนดว่า

ข้อ 1. ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใด เพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 2. กรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้ โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลงให้ถือว่าข้อความนั้นทำเป็นหนังสือ

ข้อ 3. ในกรณีที่บุคคลพึงลงลายมือชื่อในหนังสือ ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

(1) คำบรรยายเนติฯ ครั้งที่ 3 (23 มค.2551)

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของกฎหมาย (ต่อ)

ข้อ 4. ลักษณะประเภทธุรกรรมจำนวนครั้งความ
สม่ำเสมอในการทำธุรกรรม ประเพณีการค้า เป็น
บทบาทสำคัญและความรัดกุมของระบบสื่อสาร

ข้อ 5. ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เสนอหรือเก็บ
รักษาข้อความในสภาพที่มาจากเดิมอย่างเอกสาร
ต้นฉบับ ถ้าได้นำเสนอหรือเก็บรักษาในรูปแบบข้อมูล
ตามหลักเกณฑ์ให้ถือว่าได้มีการนำเสนอและเก็บ
รักษาเอกสารเป็นต้นฉบับตามกฎหมายแล้ว

การรับฟังพยานหลักฐานในศาล (1)

กฎหมายก็เขียนบังคับไว้ มีหลักเกณฑ์คือ

1. ห้ามปฏิเสธมิให้การรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นเพียงหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมาย คือ ห้ามหมด ทั้งศาล อัยการ ทนายความ (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

2. ในการชี้หน้าพยานหลักฐานว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเชื่อถือได้หรือไม่เพียงใดนั้น ให้พิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือของลักษณะหรือวิธีการสร้างหรือเก็บรักษาหรือสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น คดีแพ่ง ศาลต้องชี้หน้าพยานทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลย (มาตรา 11 วรรคสอง)

3. ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เก็บรักษาเอกสารหรือข้อความใดถ้าได้เก็บรักษาในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ ให้ถือว่าได้มีการเก็บเอกสารหรือข้อความตามที่กฎหมายต้องการแล้ว คือเปลี่ยนรูปแบบของการเก็บเอกสาร (มาตรา 11 วรรคสอง)

(1) คำบรรยายเนติฯครั้งที่ 3 (23 มค.2551)

● **เกณฑ์ที่ถือว่าสัญญาามีผลใช้บังคับ :**

I การมีผลทางกฎหมายของคำเสนอและคำสนอง :

- (1) คำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมาย (มาตรา 13)
- (2) ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ (มาตรา 14)

มาตรา 13 คำเสนอหรือคำสนองในการทำสัญญาอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และห้ามมิให้ปฏิเสธการมีผลทางกฎหมายของสัญญาเพียงเพราะเหตุที่สัญญานั้นได้ทำคำเสนอหรือคำสนองเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 14 ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล การแสดงเจตนาหรือคำบอกกล่าวอาจทำเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

● เกณฑ์ที่ถือว่าสัญญาามีผลใช้บังคับ :

II กรรมสิทธิ์ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ :

- (1) บุคคลใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีใด ให้ถือว่าข้อมูลเป็นของผู้นั้น (มาตรา 15 วรรคหนึ่ง)
- (2) ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าเป็นข้อมูลของผู้ส่งข้อมูล หากข้อมูลนั้นได้ส่งโดย
  - 1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนหรือ
  - 2) ระบบข้อมูลที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ (มาตรา 15 วรรคสอง)

มาตรา 15 บุคคลใดเป็นผู้ส่งข้อมูลไม่ว่าจะเป็นการส่งโดยวิธีใด ให้ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้นั้น

ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ให้ถือว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ส่งข้อมูล หากข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ส่งโดย

(1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น หรือ

(2) ระบบข้อมูลที่ผู้ส่งข้อมูลหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูลได้กำหนดไว้ล่วงหน้าให้สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติ

● เกณฑ์ที่ถือว่าสัญญาามีผลใช้บังคับ :

II กรรมสิทธิ์ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ : (ต่อ)

- (3) ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลเป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการไปตามข้อมูลนั้นได้ ถ้า
  - 1) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบพอสมควรตามวิธีการที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลเป็นของผู้ส่งข้อมูล หรือ
  - 2) ข้อมูลที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งใช้วิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลใช้ในการแสดงว่าข้อมูลนั้นเป็นของผู้ส่งข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นได้รู้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้ส่ง หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง)

มาตรา 16 ผู้รับข้อมูลชอบที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูลและชอบที่จะดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ ถ้า

- (1) ผู้รับข้อมูลได้ตรวจสอบโดยสมควรตามวิธีการที่ได้ตกลงกับผู้ส่งข้อมูลว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นของผู้ส่งข้อมูล หรือ
- (2) ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับข้อมูลได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลซึ่งใช้วิธีการที่ผู้ส่งข้อมูลใช้ในการแสดงว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นของผู้ส่งข้อมูล ซึ่งบุคคลนั้นได้ล่วงรู้โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้ส่งข้อมูลหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ส่งข้อมูล

● **เกณฑ์ที่ถือว่าสัญญาจะมีผลใช้บังคับ :**

II **กรรมสิทธิ์ของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ : (ต่อ)**

- (4) ในกรณีตามมาตรา 15 หรือมาตรา 16 วรรคหนึ่ง ดังข้างต้น ในระหว่างผู้ส่งและผู้รับข้อมูล ผู้รับมีสิทธิถือว่า ข้อมูลนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่ง และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่ผู้รับได้รู้ หรือควรจะรู้ว่า ข้อมูลที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากได้ใช้ความระมัดระวังตามควร หรือดำเนินการตามวิธีที่ได้ตกลงกันก่อนแล้ว (มาตรา 17)
- (5) การส่งข้อมูลให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล (มาตรา 22)

มาตรา ๑๗ ในกรณีตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ในระหว่างผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีสิทธิถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นถูกต้องตามเจตนาของผู้ส่งข้อมูล และสามารถดำเนินการไปตามข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ เว้นแต่ผู้รับข้อมูลได้รู้หรือควรจะได้รู้ว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับนั้นมีข้อผิดพลาดอันเกิดจากการส่ง หากผู้รับข้อมูลได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรหรือดำเนินการตามวิธีการที่ได้ตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

มาตรา ๒๒ การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล